

Tuppen i Hanaskog.
FOTO: TOMMY SVENSSON

Är det dags att slakta tuppen?

Fuktproblemen för Tuppens ljusslangar i Hanaskog fortsätter.

HANASKOG. Just nu är tuppen vid väg 19 i Hanaskog släckt, felsökning ska ske nästa vecka om tid finns. Just nu prioriterar nämligen kommunen att sätta upp övrig jul- och ljusbelysning, så att allt är klart till fredag när det ska tändas.

Det här är ju inte första gången som Tuppen har fuktproblem. Är det inte dags att slakta den och ersätta den med något annat?

– Nej, den lyste för någon månad sedan. Sedan dess har nya fuktproblem tillkommit, så då väljer vi att hålla den släckt i stället för delvis tänd. Sådana här ljusslangar håller ungefär i fem år, i och med att de står utomhus slits de av solljuset och vi ser problem komma redan efter två-tre år, säger Ann-Sofie Görnebrand, parkansvarig på kommunen.

CARL-JOHAN LJLJEDAH,
carl-johan.liljedahl@kristianstadsbladet.se

Är musik en läkande kraft?

Vid Kvällsöppet i Sibbhults församlingsshem på onsdag, 17.30, blir det en inblick i musikens kraft inom värden.

SIBBHULT. Många frågor sig hur musiken kan vara ett redskap till att få värt sitt eller skadade personer friska igen? Kan man få musik på recept för rehabilitering?

Musikterapeuten Karna Arvidsson, med kopplingar till Sibbhult, jobbar på smärrehabilitering vid Håsselholms sjukhus. Hon kommer och berättar om hur hon använder musiken i sitt arbete. Kvällen börjar med en enkel smörgås, kaffe och te, följt av kvällens föredrag samt en stämningfull kvällsmåsa i kyrkan.

CARL-JOHAN LJLJEDAH,
carl-johan.liljedahl@kristianstadsbladet.se

Sören Åmand Hansen, viltmästare på Wanås Gods, gör sig redo för eftermiddagens jakt där bland annat 40 skyttar var på plats.

FOTO: CARL-JOHAN LJLJEDAH

Wanås vill minska på antalet vildsvin

- Larmen om en ökad vildsvinspopulation i landet har funnits i flera år. På Wanås tar man sitt ansvar och vill minska på antalet.
- – Vi har försökt i två år men inte lyckats. Milda vintrar och många ekollon i naturen har ställt till det, säger Sören Åmand Hansen, viltmästare på godset.

WANÅS. Det pratas om att det finns upp mot 300 000 vildsvin i Sverige, efter en stor ökning under 2010-talet. Hur många av dessa som finns på Wanås Gods äger väster om Knislinge är oklart.

– Men vi vill att de ska minska, säger Baltzar Wachtmeister, vd på Wanås Gods.

Det har funnits vildsvin

på Wanås Gods sedan 1992 och man började jaga organiserat där år 2000. Tre år senare började skadorna bli oacceptabla för jordbruket.

– Vi bedriver Krav-certifierad mjölkproduktion och växtodling och är beroende av att våra naturbetesmarker och vallar inte bökas upp av vildsvin. Våra skador har varit för

stora de senaste åren och jag har full förståelse för att många känner frustration över ökande skador.

– Det gör vi också, säger Baltzar Wachtmeister.

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) menar att skadorna för jordbruk runt om i landet uppgår till 1,1 miljarder kronor per år. Samtidigt menar Lant-

Magnus Oscarsson, talesperson i jordbruks- och landsbygdsfrågor för KD, när partiet lyfte frågan tidigare i höst.

Tidigare i veckans hölls säsongens första vildsvinsjakt på Wanås Gods. 40 skyttar samlades för storjakt (drevjakt) och totalt sköts 87 vildsvin.

– För att hålla stammen på samma nivå räcker det med en jakt, men inte nu när vi vill få den att minska, säger Sören Åmand Hansen och nämner att 300-400 kan skjutas per år.

– I år har vi satt in extra jakter med ambitionen att sänka stammen ytterligare.

Det går minst fyra-sex veckor mellan jakterna, däremellan har vildsvinen det lugnt.

– Vi jagar inte ofta men när vi väl gör det är vi effektiva. Det här med stora drev med många skyttar och hundekippar leder till mest effektiv besättning av stammen här och vi tillåter även avskjutning av hunddjur om de inte har

kultingar (tillväxten bromsas). Vi strävar efter att med jakt kunna kontrollera vildsvinsstammen, säger Baltzar Wachtmeister.

Inspirationen till storjakt har man fått från besök i Tyskland.

– Den här jaktmodellen har vi hållit på med i 20 års tid här på Wanås, säger Wachtmeister.

Vildsvinsjakten på Wanås Gods i veckan var inte den enda i närområdet. Förra helgen var det storjakt på vildsvin i Glimåkra med omnejd. Samtidigt finns det grupper som protesterar mot jakt, vilket gör att en del jägare helst inte pratar med media.

– Det är främst unga människor som försöker störa. Jag bryr mig inte om dem, men kan förstå att det känns olustigt om många dyker upp på en plats samtidigt, säger en jägare.

– Vad ska vi göra? Vi vill inte svälta ut vildsvinen på vårt gods och det är heller inte särskilt lätt att

bara samla in dem, om man nu tänker att det skulle vara ett alternativ till jakt. De finns i vår fauna och nu gäller det att förvalta dem på ett ansvarsfullt sätt, säger Baltzar Wachtmeister.

Mildare väder ses också göra att vildsvinen breder ut sig i Europa och Sverige, där vildsvin i mer tätbebyggda områden blir allt vanligare, i jakt på mat. Något som exempelvis invånare i Sibbhult fått erfara de senaste åren.

Och statistik visar också tydligt att viltolyckor med vildsvin har ökat i Skåne de senaste åren, där rekordåret 2018 sticker ut. Nationella viltolyckor där har pekats på att djuren sökte sig över längre sträckor, då deras normala vattendrag varit uttorkade.

Samtidigt har Livsmedelsverket har nu flera förslag ute på remiss, i syfte att svenskmåska ska äta mer vildsvinskött. Ett handlar om riktade insatser för att kommuner och regioner ska kunna upphandla mer

lokal kött, så att det till exempel hamnar på sjukhus, i skolor och på äldreboenden.

– Ett kött som smakar fantastiskt. I vår egen restaurang här på Wanås försöker vi alltid servera det viltkött om det är sågong och det är oftast mycket uppskattat, konstaterar Wachtmeister.

Och lokalt upphandlat viltkött är mer klimatsmart, enligt Livsmedelsverket, samtidigt som de skador som vildsvinen orsakar minskar. Men det kan vara svårt att prismässa sig konkurrera med annat kött.

– Därför önskar jag att man redan i upphandlingskedan möjliggör för kommunala och regionala enheter att handla upp viltkött. Och med anledning av den mängd vildsvin som finns borde priserna kunna vara konkurrensmässigt, säger Baltzar Wachtmeister och fortsätter:

– För att kvaliteten ska vara säkerställd menar jag dock att allt viltkött ska passera

Sören Åmand Hansen tittar på kartorna över godsets ägor och lägger upp eftermiddagens jakt.

"Om vi någonsin blir jagade själva? Möjligtvis hunden... nå, sådant är nog mer en skräna", säger en jägare.

87 vildsvin sköts på Wanås Gods tidigare i veckan. Det kan bli 300-400 totalt den här säsongen.

FAKTA

Vildsvin

● Anlände till Sverige för 11 000 år sedan. Fanns dock troligtvis inte här under vikingatiden eller medeltiden. Infördes under 1800-talet och framtill till södra Sverige i hägn. Den vildsvinsstam som nu uppstått i Sverige härrör från rymningar ur hägn.

● Den norra gränsen för vildsvin har historiskt sett gått vid Dalälven.

● Vildsvinen klarar inte snö så bra med sina korta ben. Samtidigt ser vi att älgen drar sig tillbaka längre norrut, de verkar vilja ha kyla, säger viltmästaren Sören Åmand Hansen.

● 2006 fanns det 50 000-80 000 vildsvin i landet. Nu kan det vara upp mot 300 000. Grannlandet Norge sägs ha max 1 200.

● Viltolyckor med vildsvin i Skåne

● 2019: 618 (jan-okt).

● 2018: 867 (jan-okt).

● 2017: 1 018.

● 2016: 1 005.

● 2015: 889.

● 2014: 589.

● Av viltolyckor i Skåne 2018 rörde 19,4 procent vildsvin, 65,4 procent rådjur.

● Vildsvinsolyckor är mest kostsamma att reparera, 40 000 kronor per olycka.

● Wanås utfordrar vildsvinen från automat i skogen med spammall, sockerbeter och enslage. Ett eventuellt förbud mot utfodring skulle tvinga viltet ut på fälten för att hitta mat.

Kajsa Kjellberg visar upp något som hennes butik satsat på från starten - Stumpastaken - designad av Jonas Torstensson 1991, helt i återvunnen aluminium. FOTO: CARL-JOHAN LJLJEDAH

Kan bli sista året med julmarknad

Kajsa Kjellberg har haft sin verksamhet "Gröna porten" i snart 30 år. Och julmarknaden, som pågår fredag-söndag den här veckan, anordnas för åttonde året. Men det kan också bli den sista.

BROBY. – Det är jätteroligt men sliter på, konstaterar Kajsa Kjellberg, som verkligen vill göra något gediget när hon väl bestämt sig.

Hon fick ha butiken stängd i ett par veckor inför helgens julmarknad för att göra allt i ordning, med exempelvis bakning. Dessutom har hon bett barn och släktingar komma hit, till och med från Stockholm, för att hjälpa till.

– Åh... det kommer alldeles säkert även bli ett inbjudande år, säger hon och ler mot sin syster.

– Vi får se, svarar Kajsa.

FAKTA Gröna portens julmarknad på Säfflacka gård tre kilometer öster om Broby har funnits sedan 1991. Den öppnar sig den här julen när hennes

TÄNT VAR DET HÄR

17 JULGRAN PÅ PLATS. Under fredagen satte Östana byalag upp sin julgran i byn.

– Det har ju nästan blivit lite av en granfejld mellan byarna här i kommunen efter allt snack, säger en i byalaget med glimten i ögat.

Och redan nu förbereds det med kransar inför nästa veckas julmarknad på Stenhuset i byn. Den pågår 11.00-15.00 lördagen den 30 november.

Dags för julmarknad i Lönsboda

LÖNSBODA. Nu till helgen är det dags för julmarknad vid Granada i Lönsboda. Marknaden håller öppet 10.00-16.00 under lördag-söndag och det utlovas en traditionell julmarknad med många utställare. Det finns även försäljning av kaffe, läsk, kakor, grillad korv och juls-mörgås. Barn under tolv år går in gratis.

CARL-JOHAN LJLJEDAH

FOTO: CARL-JOHAN LJLJEDAH